

LATVIJAS
PAŠVALDĪBU
SAVIENĪBA

LATVIJAS VALSTS MEŽI

Pašvaldību mežu apsaimniekošanas principi

Dr.silv. Dagnis Dubrovskis

LLU profesors

Meža apsaimniekošanas plāns

Agrāk:

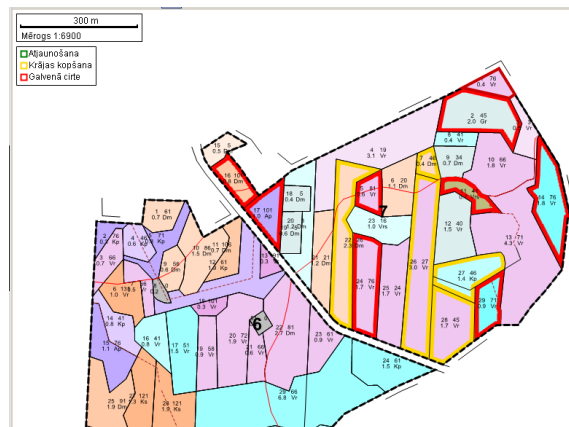
Mežaudžu sadalījums pēc valdošajām sugām un vecuma klasēm.

Valdošās sugas	Platība (ha) / krāja uz celma (m3) vecuma klasēs										Kopā	Vidēj. vecums gados	
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10+			
Egle	0.9	0.4										1.3	18
	65	59										124	
Bērzs	0.6				1.9		1.9					4.4	54
						264	459					790	
Apse		0.5										0.5	19
												39	
Baltalksnis	1.2	0.7	2.2	1.2	4.9				1.2	3.0	14.4	26	
	27	51	357	140	882				127	466	2050		
Kopā	0.9	2.7	0.7	2.2	1.2	6.8			1.9	1.2	3.0	20.6	30
	65	192	51	357	140	1146			459	127	466	3003	

Mežaudžu sadalījums pēc valdošajām sugām un augšanas apstākļu tipu grupām.

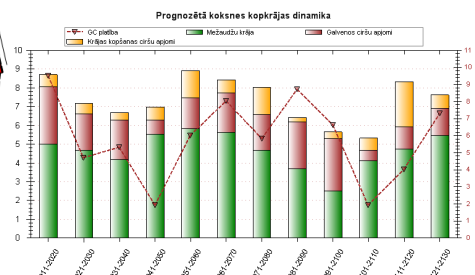
Valdošās sugas	Augšanas apstākļu tipu grupas, platība hektāros					Kopā
	Sausieņi	Slapjāieņi	Purvaiņi	Areņi	Kūdreņi	
Egle	1.3					1.3
Bērzs	2.5			1.9		4.4
Apse	0.5					0.5
Baltalksnis	12.6	1.8				14.4
Kopā	16.9	1.8		1.9		20.6

Tagad:

Finansu pilsmas plāns

Saimnieciskā darbība	Platība	Likvidā krāja	Ienākumi	2011-2020	
				Kubikmetru	Tirzvērtība
Krājas kopsēšanas cite - pēc stārsalaukum	8.8	539	17 211	34 07	35 219 Ls
Kalcīte - pēc vecuma	9.5	2 511	86 708		
Stādāmā materiāla izmaksas	9.5	0	0		
Aijaunošanas darba izmaksas	9.5	0	0		
Jaunaudžu kopsēšanas izmaksas	9.5	0	0		
Administratīvās izmaksas	38.7	0	0		
Infrastruktūras izmaksas	38.7	0	0		
Nekustamā īpašuma nodoklis	22.1	0	0		629
Medību saimniecības ieņēmumi	38.7	0	0		
Kopā		3 050	103 919	68 701	
Kubikmetru				34 07	35 219 Ls
Tirzvērtība					35 219 Ls
Krājas kopsēšanas cite - pēc stārsalaukum	7.0	473	12 032	11 340	
Kalcīte - pēc vecuma	4.7	1 666	67 200	31 468	
Stādāmā materiāla izmaksas	4.7	0	0	248	
Aijaunošanas darba izmaksas	4.7	0	0	31	
Jaunaudžu kopsēšanas izmaksas	4.7	0	0	736	
Administratīvās izmaksas	38.7	0	0	0	
Infrastruktūras izmaksas	38.7	0	0	0	
Nekustamā īpašuma nodoklis	13.6	0	0	375	
Medību saimniecības ieņēmumi	38.7	0	0	0	
Kopā		2 139	79 232	44 198	
Kubikmetru				37 04	38 004 Ls
Tirzvērtība					38 004 Ls

Perioda Nr	Periods, gadi	Pabeidzta krāja, m³	Izstrādāta krāja, m³	KCC krāja, m³	GC krāja, m³	GC platība, ha
1	2011-2020	4 987	3 714	639	3 075	10
2	2021-2030	4 655	2 483	564	1 924	5
3	2031-2040	4 198	2 456	392	2 064	5
4	2041-2050	5 527	1 462	722	741	2
5	2051-2060	5 520	3 094	1 433	1 433	6
6	2061-2070	5 616	2 994	697	2 117	8
7	2071-2080	4 661	3 339	1 432	1 907	6
8	2081-2090	3 685	2 738	252	2 486	9
9	2091-2100	2 503	3 140	354	2 786	7
10	2101-2110	4 101	3 530	421	309	3

Periods	Valsts (m³)	Uzdevums (m³)	Uzdevums (m³)	Uzdevums (m³)	Uzdevums (m³)	Uzdevums (m³)	Uzdevums (m³)	Uzdevums (m³)	Uzdevums (m³)	Uzdevums (m³)	Uzdevums (m³)
2011-2020	4 987	3 714	639	3 075	10						
2021-2030	4 655	2 483	564	1 924	5						
2031-2040	4 198	2 456	392	2 064	5						
2041-2050	5 527	1 462	722	741	2						
2051-2060	5 520	3 094	1 433	1 433	6						
2061-2070	5 616	2 994	697	2 117	8						
2071-2080	4 661	3 339	1 432	1 907	6						
2081-2090	3 685	2 738	252	2 486	9						
2091-2100	2 503	3 140	354	2 786	7						
2101-2110	4 101	3 530	421	309	3						
Kopā	42 000	28 000	10 000	18 000	100						

Meža apsaimniekošanas mērķis

- Kāpēc apsaimniekot mežu?
- Kādus produktus ražot?
- Ko atstāt bērniem un mazbērniem?
- Ko sabiedrība vēlas gūt no meža?

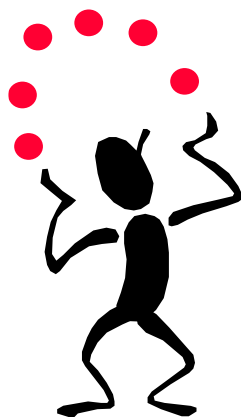
Meža apsaimniekošanas mērķa ekonomiskie, ekoloģiskie un sociālie aspekti

- **Ekonomiskie mērķi (alternatīvas):**
  - Pēc iespējas lielākas peļņas gūšana ilgtermiņā;
  - Finanšu aprites maksimizēšana laikā (pēc iespējas lielāka peļņa īstermiņā);
  - Īpašuma vērtības paaugstināšana;
  - Noteiktu sugu un dimensiju kokmateriālu audzēšana (piemēram, enerģētiskā koksne);
- **Ekoloģiskie mērķi (alternatīvas)**
  - Bioloģisko daudzveidību saglabāšanas veicināšana ierobežojot vai aizliedzot saimniecisko darbību.
  - Saglabāt un palielināt bioloģisko daudzveidību īstenojot pārdomātu saimniecisko darbību, kā arī nodrošināt ekoloģiskās izglītības un atpūtas iespējas;
- **Sociālie mērķi**
  - Vietējās sabiedrības sociālo interešu ievērošana un realizēšana (rekreācijas infrastruktūras izveidošana un uzturēšana);
  - Kultūrvēsturisko vērtību saglabāšana;
  - Tūrisma veicināšana izmantojot vietējos resursus

Ieskicēt meža īpašuma apsaimniekošanu:

Pirmais meža apsaimniekošanas solis ir saprast ko tu vēlies:

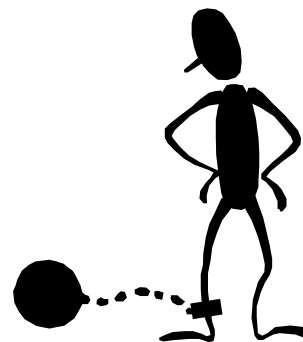
Varu rīkoties

Nevajadzētu
rīkoties

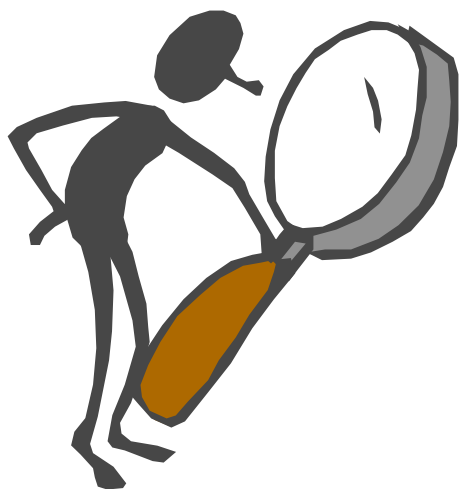

Varu rīkoties, bet ar
ierobežojumiem

Ieskicēt zemes bāzi

- Kā to paveikt?
  - Apzināt meža vērtības, noteikt to atrašanās vietas:
    - Saimnieciskie meži, ūdensteces, ainaviskās vietas, biotopi u.c.

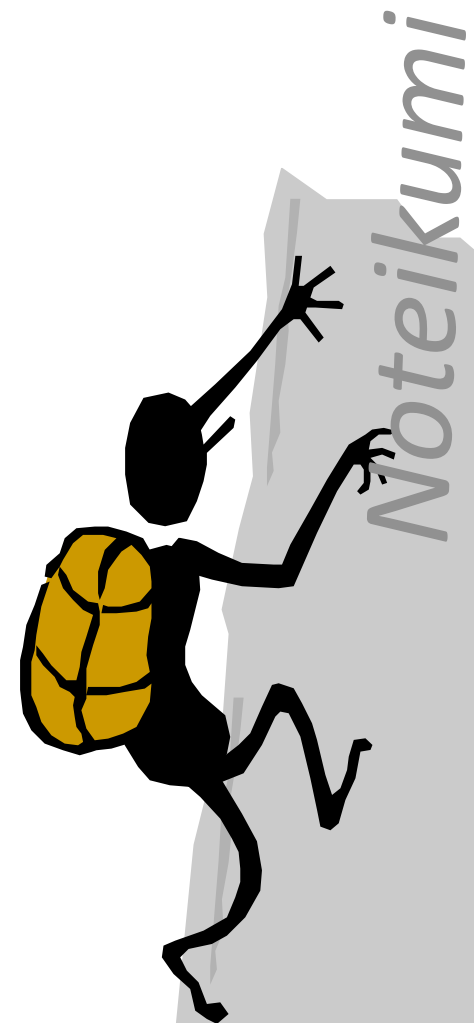

- Noteikt platības ar īpašiem apsaimniekošanas noteikumiem:
  - Rekreācijas vietas un objekti, īpaši aizsargājamās dabas teritorijas...
- Lēmumu pieņemšanai izveidot atbilstošās kartes.

Kas ir meža apsaimniekošanas plāns?

Saimniecisko pasākumu projektēšanas sistēma, kuras ietvaros tiek sagatavots ilgtermiņa meža apsaimniekošanas plāns teritorijai:

- Nosaka plāna sasniegšanas mērķus
- Satur meža inventarizācijas datus un citu informāciju
- Reglamentē ikgadējos ciršanas apjomus un meža apsaimniekošanas metodes
- Reglamentē dabas aizsardzības pieeju meža apsaimniekošanā

Plānošana (Meža apsaimniekošanas plāns)

Agrāk:

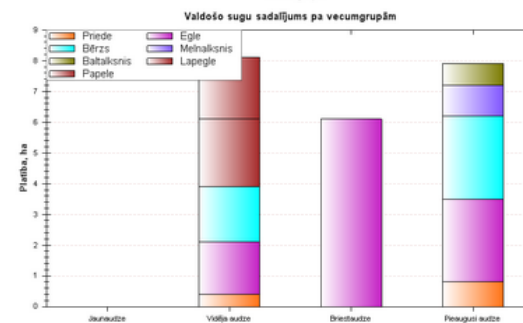
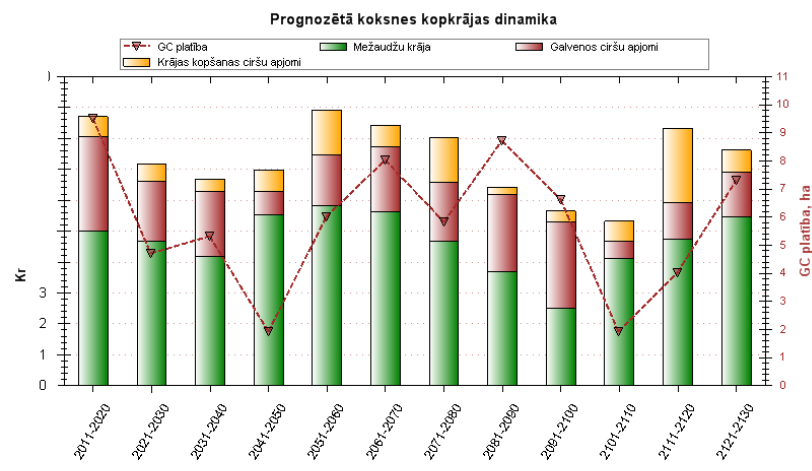
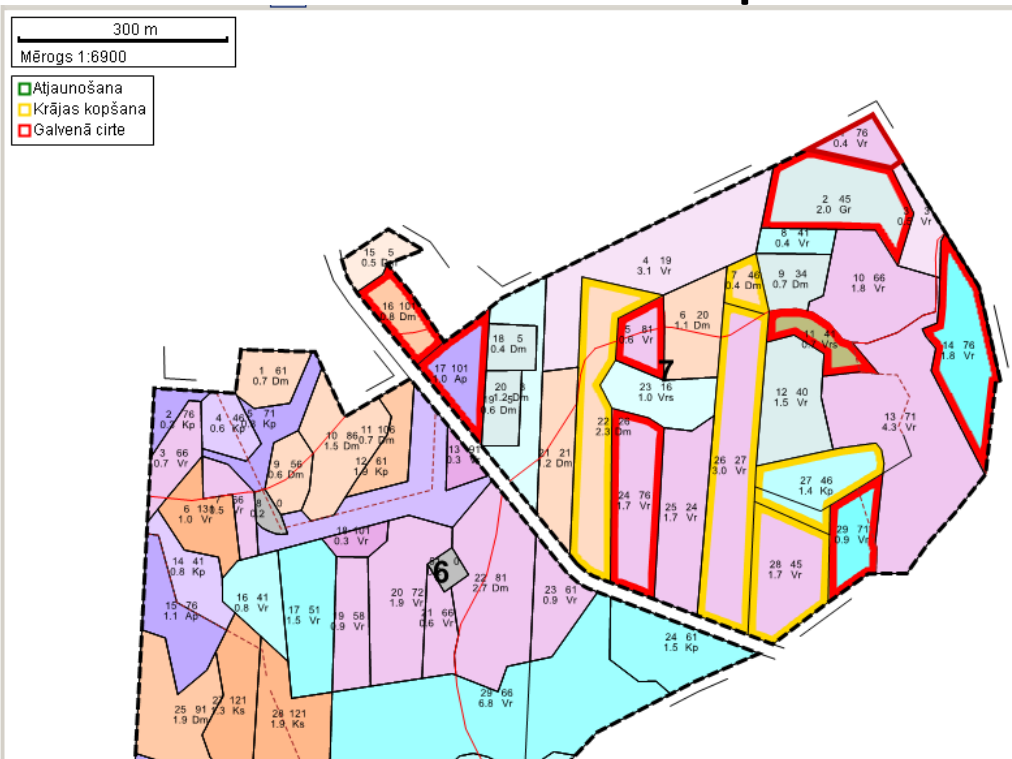
- Ilgtspējīgas meža resursu izmantošanas nodrošināšana balstoties uz audžu vecuma struktūras izlīdzināšanu

Tagad:

- Ilgtspējīgas meža resursu izmantošanas nodrošināšana pamatojoties uz koksnes vērtību;
- **Rekomendācijas uzņēmuma finansu plūsmas plānošanai;**
- **Investīciju atdeves maksimizēšana;**
- **Meža vērtības atspoguļošana grāmatvedības uzskaitē;**

Meža apsaimniekošanas plāns

Finansu plūsmas plāns

2011.02.10.

2011-2020	Saimnieciskā darbība	Platība	Likvidā krāja	Ienākumi	Izdevumi
	Krājas kopšanas cirtē - pēc šķērslaukum	8,8	539	17 211	12 433
	Kalcirtē - pēc vecuma	9,5	2 511	86 708	49 930
	Stādāmā materiāla izmaksas	9,5	0	0	3 796
	Atjaunošanas darba izmaksas	9,5	0	0	524
	Jaunaudžu kopšanas izmaksas	9,5	0	0	1 389
	Administratīvās izmaksas	38,7	0	0	0
	Infrastruktūras izmaksas	38,7	0	0	0
	Nekustamā īpašuma nodoklis	22,1	0	0	629
	Medību saimniecības ieņēmumi	38,7	0	0	0
	<i>Kubikmērv. atība: 34,07 Ls/m³</i>		3 050	103 919	68 701
	<i>Trieienākumi: 35 218 Ls</i>				

2021-2030	Saimnieciskā darbība	Platība	Likvidā krāja	Ienākumi	Izdevumi
	Krājas kopšanas cirtē - pēc šķērslaukum	7,0	473	12 032	11 340
	Kalcirtē - pēc vecuma	4,7	1 666	67 200	31 468
	Stādāmā materiāla izmaksas	4,7	0	0	248
	Atjaunošanas darba izmaksas	4,7	0	0	31
	Jaunaudžu kopšanas izmaksas	4,7	0	0	736
	Administratīvās izmaksas	38,7	0	0	0
	Infrastruktūras izmaksas	38,7	0	0	0
	Nekustamā īpašuma nodoklis	13,6	0	0	375
	Medību saimniecības ieņēmumi	38,7	0	0	0
	<i>Kubikmērv. atība: 37,04 Ls/m³</i>		2 139	79 232	44 198
	<i>Trieienākumi: 35 034 Ls</i>				

Perioda Nr	Periods, gadi	Paliekošā krāja, m³	Izcērtamā krāja, m³	KKC krāja, m³	GC krāja, m³	GC platība, ha
1	2011-2020	4 987	3 714	639	3 075	10
2	2021-2030	4 685	2 488	564	1 924	5
3	2031-2040	4 198	2 486	392	2 094	5
4	2041-2050	5 527	1 462	722	741	2
5	2051-2060	5 820	3 094	1 435	1 659	6
6	2061-2070	5 618	2 804	687	2 117	8
7	2071-2080	4 661	3 359	1 452	1 907	6
8	2081-2090	3 685	2 738	252	2 486	9
9	2091-2100	2 503	3 149	354	2 796	7
10	2101-2110	4 101	1 700	477	477	2

Suga	Vidēja vecums, gadi	Summas, m³	Vidēja uzve, m³	Briedzums, m³	Izņemumi, m³	Summas, ha	Vidēja uzve, ha	Briedzums, ha	Izņemumi, ha
Priede	80,50	0,00	126,63	0,00	233,52	0,00	0,40	0,00	0,80
Egļe	76,17	0,00	558,88	2 228,11	981,16	0,00	1,70	6,16	2,70
Bērzs	45,50	0,00	513,58	0,00	1 074,78	0,00	1,80	0,00	2,70
Melnalksnis	108,00	0,00	0,00	0,00	1 83,70	0,00	0,00	0,00	1,00
Baltalksnis	48,00	0,00	0,00	0,00	208,21	0,00	0,00	0,00	0,70
Lapegļe	44,00	0,00	511,45	0,00	0,00	0,00	2,20	0,00	0,00
Papele	82,00	0,00	375,70	0,00	0,00	0,00	2,80	0,00	0,00
		0,00	2 366,13	2 228,11	2 683,37	0,00	8,10	6,16	7,50

Meža zemes izmantošanas efektivitātes novērtēšana

- Pēc iespējas lielāki tīrie ienākumi no platības;
- Pēc iespējas lielāka tirgū pieprasītas koksnes raža;
- Pēc iespējas vairāk labi atalgotu darbavietu;
- Pēc iespējas vairāk sekvestrēta oglekļa;
- Pēc iespējas lielākas bioloģiskās daudzveidības saglabāšana

Meža nekustamā īpašuma
vērtēšana. Meža vērtības
noteikšana. Mežs kā banka

Meža īpašuma bioloģisko aktīvu uzskaitē un vērtības noteikšana

- Latvijas Republikas likuma “Par grāmatvedību” 14.10.1992. III nodaļa, Inventarizācija un pārskati
- Grāmatvedības reģistros mežs un meža zeme jāuzskaita atsevišķi, jo zeme ir nenolietojams aktīvs, bet mežs ir bioloģisks aktīvs, kura vērtība, gadiem ejot, mainās.
- Bioloģisko aktīvu vērtība atkarīga no potenciālajiem tīrajiem ienākumiem (meža rentes), kādus iespējams gūt apsaimniekojot meža resursus
- Svarīgi spēt novērtēt investīciju atdevi...

Krājas pieaugumi 2017 - 2018

Īpašums	Rajons	Pagasts	Kadastrs	Platība ha	Krāja 2017 m ³	Krāja 2018 m ³	Krājas pieaugums m ³	Krājas pieaugums m ³ /ha	Krājas pieaugums %	Vertība 2017 €	Vertība 2018 €	Vērtības pieaugums €	Augošu koku vērtība 2017 €	Augošu koku vērtība 2018 €	Augošu koku vērtības pieaugums €	Celma nauda 2017 €/m ³	Celma nauda 2018 €/m ³
-				2.62	937.83	953.42	15.59	5.95	1.66	27 798.17	28 378.50	580.33	24 420.39	24 945.05	524.66	26.04	26.16
-				3.00	866.75	884.77	18.02	6.01	2.08	44 360.71	45 482.59	1 121.88	41 240.21	42 297.92	1 057.72	47.58	47.81

Bioloģisko aktīvu izmaiņas:

- Kvantitatīvās krājas izmaiņas, m³
- Vērtības izmaiņas, €
- Augošu koku vērtības izmaiņas, €
- Vidējā koksnes kubikmetra vērtība (celma naudas vērtība) €/m³

Krājas pieaugumi 2017 - 2018

Īpašums	Rajons	Pagasts	Kadastrs	Platība ha	Krāja 2017 m ³	Krāja 2018 m ³	Krājas pieaugums m ³	Krājas pieaugums m ³ /ha	Krājas pieaugums %	Vertība 2017 €	Vertība 2018 €	Vērtības pieaugums €	Augošu koku vērtība 2017 €	Augošu koku vērtība 2018 €	Augošu koku vērtības pieaugums €	Celma nauda 2017 €/m ³	Celma nauda 2018 €/m ³
-				2.62	937.83	953.42	15.59	5.95	1.66	27 798.17	28 378.50	580.33	24 420.39	24 945.05	524.66	26.04	26.16
-				3.00	866.75	884.77	18.02	6.01	2.08	44 360.71	45 482.59	1 121.88	41 240.21	42 297.92	1 057.72	47.58	47.81
-				4.70	1 599.85	1 628.00	28.15	5.99	1.76	76 244.52	77 933.22	1 688.70	70 480.56	72 067.67	1 587.12	44.05	44.27
-				5.60	1 136.94	1 170.38	33.44	5.97	2.94	52 964.31	54 392.00	1 427.69	49 112.66	50 451.73	1 339.07	43.20	43.11
-				5.60	1 267.84	1 292.59	24.75	4.42	1.95	33 038.11	33 883.06	844.95	28 477.12	29 233.64	756.53	22.46	22.62
-				15.13	2 624.33	2 780.15	155.81	10.30	5.94	69 320.54	73 366.97	4 046.43	59 920.88	63 407.33	3 486.46	22.83	22.81
-				6.50	1 085.02	1 113.46	28.44	4.38	2.62	36 583.82	37 532.24	948.42	32 684.23	33 531.49	847.26	30.12	30.11
-				3.36	579.57	598.35	18.78	5.59	3.24	21 843.94	22 425.55	581.60	19 763.84	20 279.97	516.13	34.10	33.89
-				3.68	771.01	785.95	14.94	4.06	1.94	24 587.28	25 077.48	490.19	21 815.25	22 252.73	437.49	28.29	28.31
-				0.96	176.52	182.72	6.19	6.45	3.51	5 982.43	6 230.43	248.00	5 347.48	5 573.40	225.92	30.29	30.50
-				40.37	4 255.23	4 544.68	289.45	7.17	6.80	129 366.07	135 285.10	5 919.03	114 991.03	120 249.38	5 258.34	27.02	26.46
-				5.80	1 032.90	1 065.93	33.03	5.69	3.20	33 169.38	34 415.47	1 246.09	29 461.14	30 587.52	1 126.38	28.52	28.70
-				2.90	575.99	579.63	3.64	1.26	0.63	18 909.67	19 051.12	141.45	16 833.80	16 962.43	128.63	29.23	29.26
-				13.70	2 807.00	2 875.42	68.43	4.99	2.44	79 304.41	81 049.51	1 745.11	69 686.80	71 243.20	1 556.40	24.83	24.78
-				22.10	2 874.77	3 115.73	240.97	10.90	8.38	61 739.62	66 704.24	4 964.62	52 363.04	56 626.59	4 263.55	18.21	18.17
-				0.81	262.41	265.61	3.19	3.94	1.22	14 960.89	15 168.80	207.91	14 015.13	14 211.53	196.40	53.41	53.51
-				2.58	652.36	658.98	6.62	2.57	1.01	37 529.46	37 875.14	345.69	35 203.09	35 528.15	325.06	53.96	53.91
-				16.40	4 225.77	4 325.08	99.30	6.06	2.35	190 446.33	195 560.54	5 114.21	175 242.51	179 998.22	4 755.72	41.47	41.62
-				12.70	2 924.27	2 988.65	64.38	5.07	2.20	142 818.18	146 012.71	3 194.53	132 307.69	135 254.05	2 946.36	45.24	45.26
-				4.10	332.20	343.67	11.47	2.80	3.45	8 013.21	8 601.55	588.35	7 051.29	7 564.67	513.38	21.23	22.01
-				4.00	777.48	805.14	27.66	6.91	3.56	33 157.75	34 159.63	1 001.88	30 451.35	31 364.70	913.35	39.17	38.96
-				7.00	1 572.72	1 605.20	32.49	4.64	2.07	79 744.27	81 305.19	1 560.92	74 112.78	75 561.23	1 448.45	47.12	47.07
-				7.60	616.43	664.89	48.46	6.38	7.86	15 822.06	16 623.16	801.11	14 203.29	14 886.75	683.45	23.04	22.39

Kapitāla vērtības un peļņas attiecības:

$$K = \frac{P}{r}$$

Kur,

K – kapitālvērtība, €;

P – ikgadējie tīrie ienākumi (augļi), €;

r – peļņas procentu likme, 1/100;

Piemērs:

- Bankā uzkrātā depozīta vērtība (K) 50000 €. Kādus augļus (p) katru gadu saņems noguldītājs, ja noguldījuma depozīta likme (r) 5%?

$$p = K * r = 50000 * 0.05 = 2500€$$

$$p = K * (1 + r)^n - K = 50000 * 1.05^1 - 50000 = 2500€$$

Kas ir meža augļi?
Kas ir meža pamatkapitāls?
Kas ir meža tirgus vērtība?

Ko nozīmē saņemt augļus no investīcijām?

Veicot ilgtermiņa depozītnoguldījumu bankā veidojas kapitāla uzkrājums. Noguldītājs var izvēlēties kapitāla uzkrājuma izmantošanas veidu:

1. Izņemt visu uzkrāto kapitālu un slēgt depozītu;
2. Saņemt augļus procentu veidā no uzkrātā kapitāla...

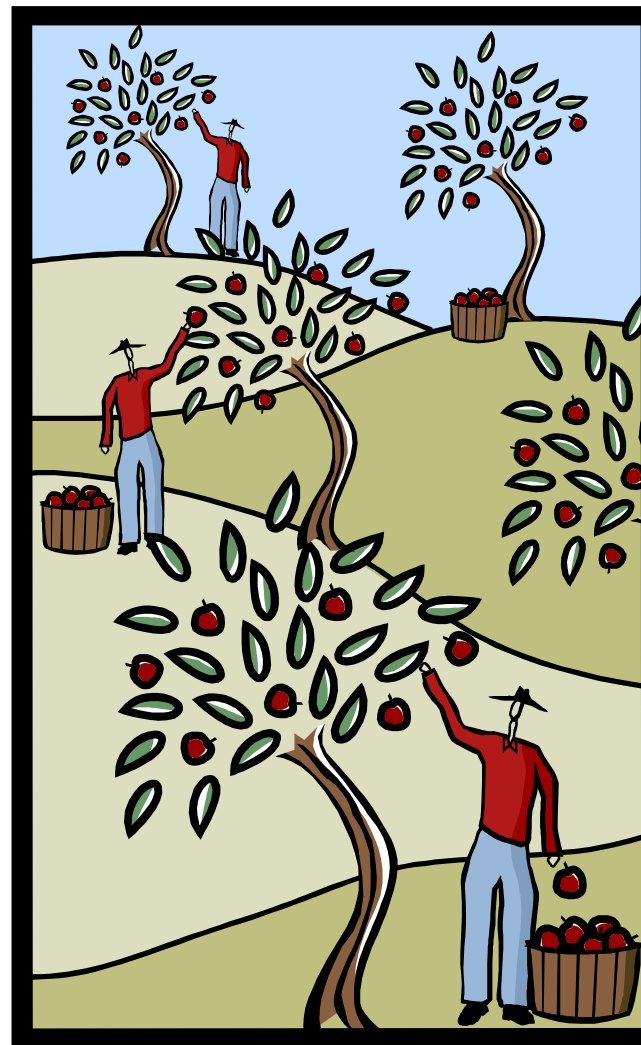
Lauksaimniecības zemju izmantošanas piemērs:

- Audzējot labību zeme veido pamatkapitālu. Raža veido apgrozāmo kapitālu (zemes renti). Novācot ražu pamatkapitāls paliek neaizskarts...

Augļu dārza piemērs:

Zeme kopā ar augļu kokiem veido pamatkapitālu. Katru gadu ievāktā augļu raža ir rente kas veido apgrozāmo kapitālu. Novācot ražu pamatkapitāls paliek neaizskarts. Pie kam, pieaugot kokiem nākotnē augļu raža pieaugs...

Meža audzēšanas piemērs

- Mežaudze kopā ar meža zemi veido pamatkapitālu. Ikgadējais vērtības pieaugums ir augļi, kas veido apgrozāmā kapitāla daļu. Augļus sauc par meža renti

Meža apsaimniekošanas augļi ir daļa no kopējās koksnes krājas, kas tiek nocirsti noteiktā periodā

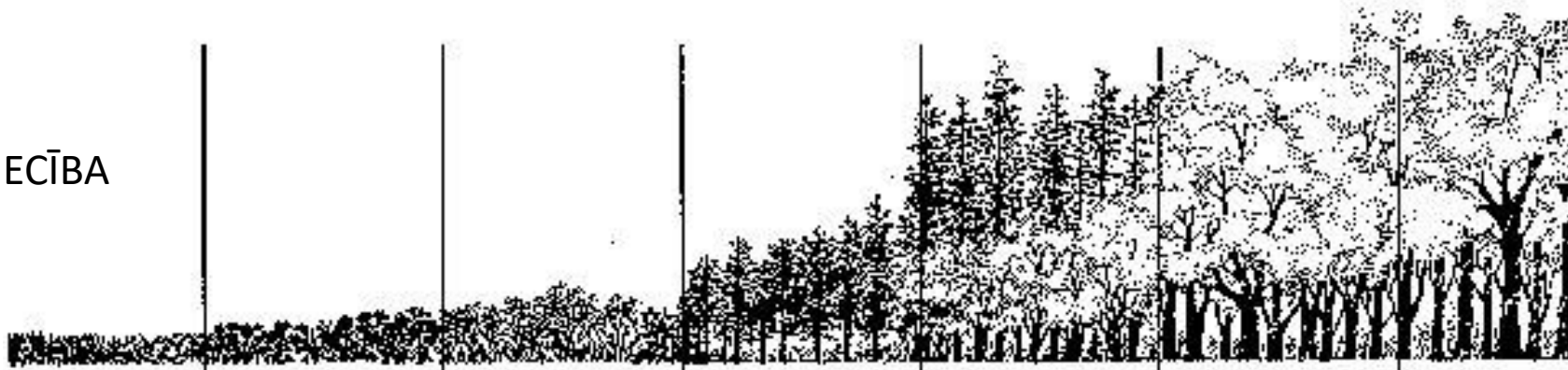
Kailciršu saimniecība

Izlases ciršu saimniecība

Mežaudžu izvietojuma plānošana telpā

KAILCIRŠ SAIMNIECĪBA

← **Horizontalā dažādība** →

IZLASES CIRŠU
SAIMNIECĪBA

Vertikālā dažādība

Piemērs:

Cik lielai platībai jābūt meža īpašumā, lai meža īpašniekam katru gadu nodrošinātu tīros ienākumus (meža renti) 12 000 €. Plānotie kopējie tīrie ienākumi 4000€/ha. Sugu sastāvs un augšanas apstākļi viendabīgi, vecuma struktūra izlīdzināta:

Ikgadējie meža izmantošanas apjomi (ha) = 12000€/4000€/ha = 3ha (meža rente)

Cirtes aprites laiks 100gadi;

Tātad, optimālā īpašuma platība = 3ha * 100gadi = 300ha (pamatkapitāls)

Meža īpašuma vērtību nosaka kā sagaidāmo ienākumu tagadnes vērtību summu:

$$PV = \sum_{i=1}^n \frac{AD_i}{(1+r)^n} = \frac{P_{n_1}}{(1+r)^{n_1}} + \frac{P_{n_2}}{(1+r)^{n_2}} + \frac{P_{n_3}}{(1+r)^{n_3}} + \dots + \frac{P_{n_a}}{(1+r)^{n_a}}$$

kur:

PV – īpašuma tīrā tagadnes vērtība, €;

AD_i – naudas plūsma *i*-tajā periodā, €;

P – peļņa, €

n – periodu skaits;

r – diskonta likme, 1/100

Piemērs:

- Kāda ir meža īpašuma tīrā tagadnes vērtība, ja 1.piecgadē iespējams gūt 20000€ tīro ienākumu, 2.piecgadē 10000€, 3.piecgadē 15000€? Kāda būs īpašuma vērtība pie 5% un 10% likmes?

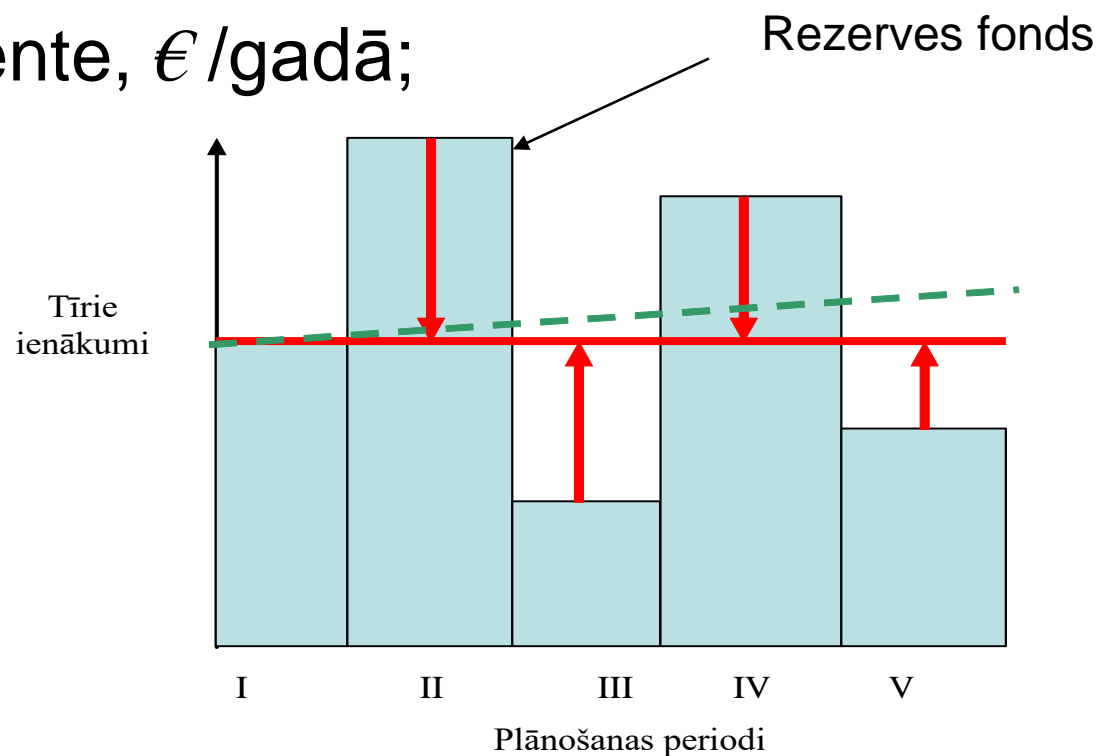
$$PV_{5\%} = \frac{20000_{2,5}}{(1+0.05)^{2,5}} + \frac{10000_{7,5}}{(1+0.05)^{7,5}} + \frac{15000_{12,5}}{(1+0.05)^{12,5}} =$$
$$= 17703.4 + 6935.54 + 8151.27 = 32791.21 \text{ €}$$

$$PV_{10\%} = \frac{20000_{2,5}}{(1+0.10)^{2,5}} + \frac{10000_{7,5}}{(1+0.10)^{7,5}} + \frac{15000_{12,5}}{(1+0.10)^{12,5}} =$$
$$= 15759.71 + 4892.77 + 4557.04 = 25210.61 \text{ €}$$

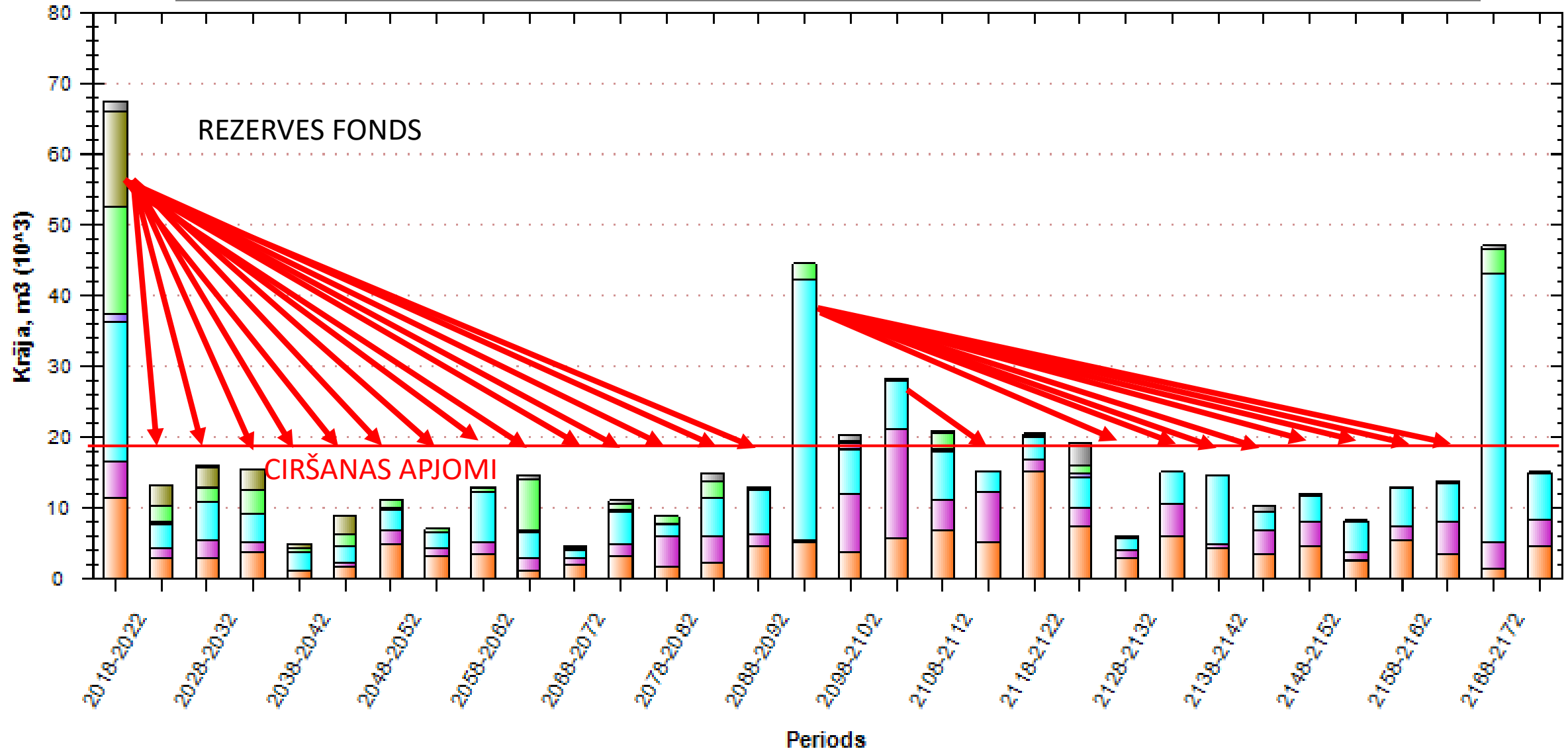
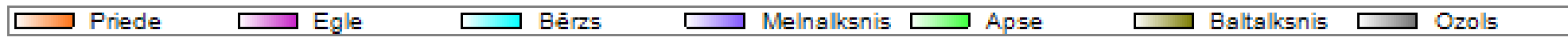
Meža rentes (tīro ienākumu profila) noteikšana:

$$Mr_n = \sum_{y=1}^n TTV_n * r$$

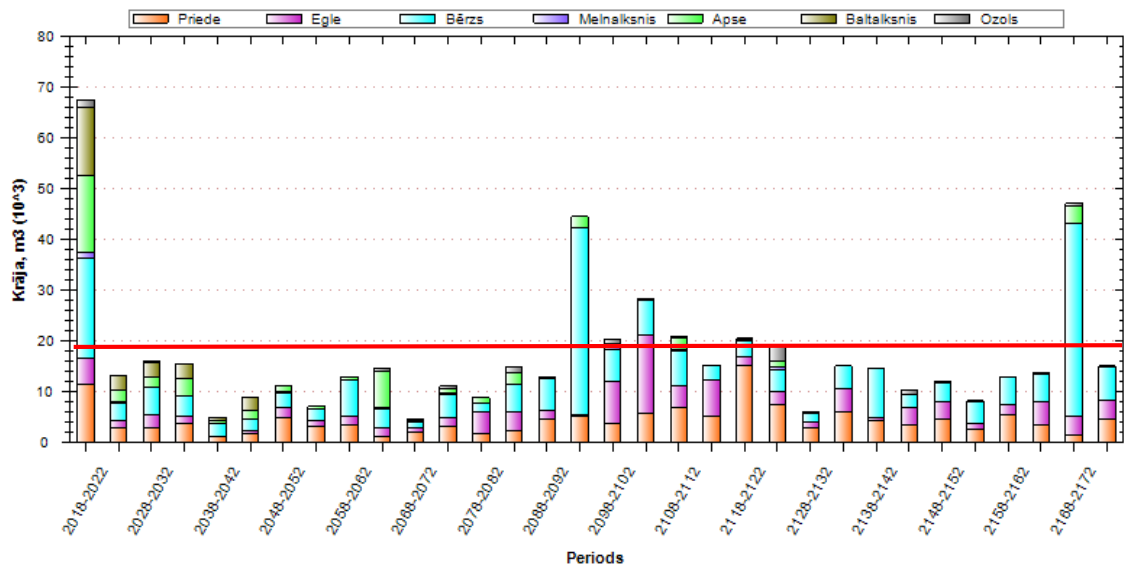
kur, Mr - Meža rente, €/gadā;

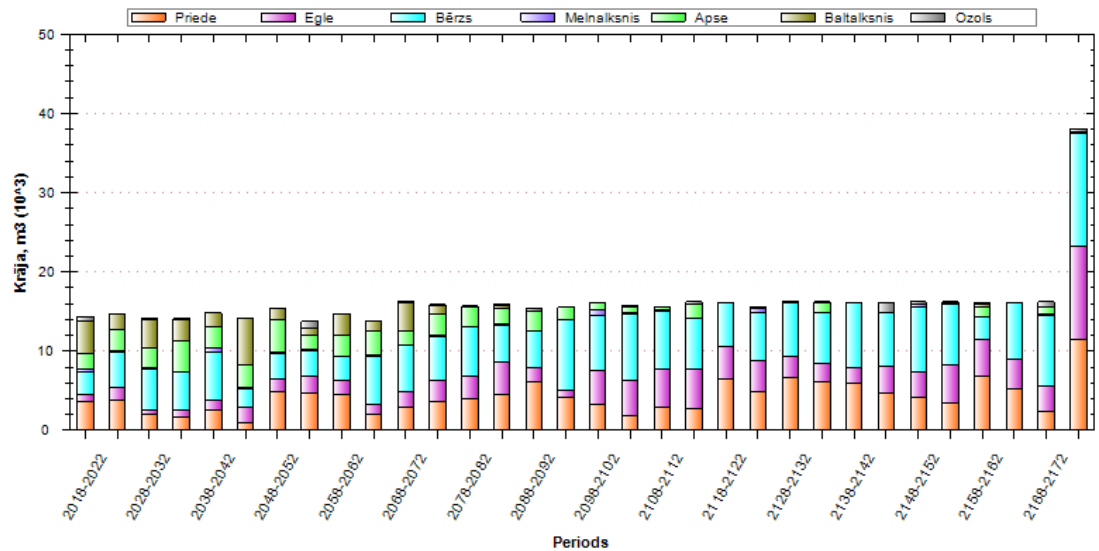
Prognozētie ciršanas apjomi pa sugām

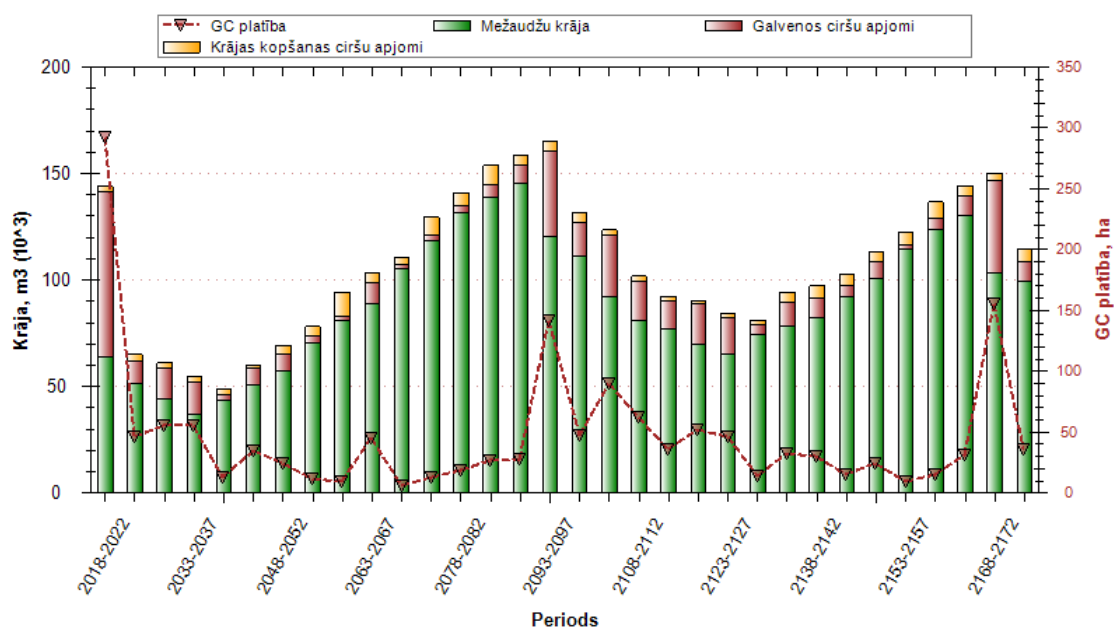
Prognozētie ciršanas apjomi pa sugām

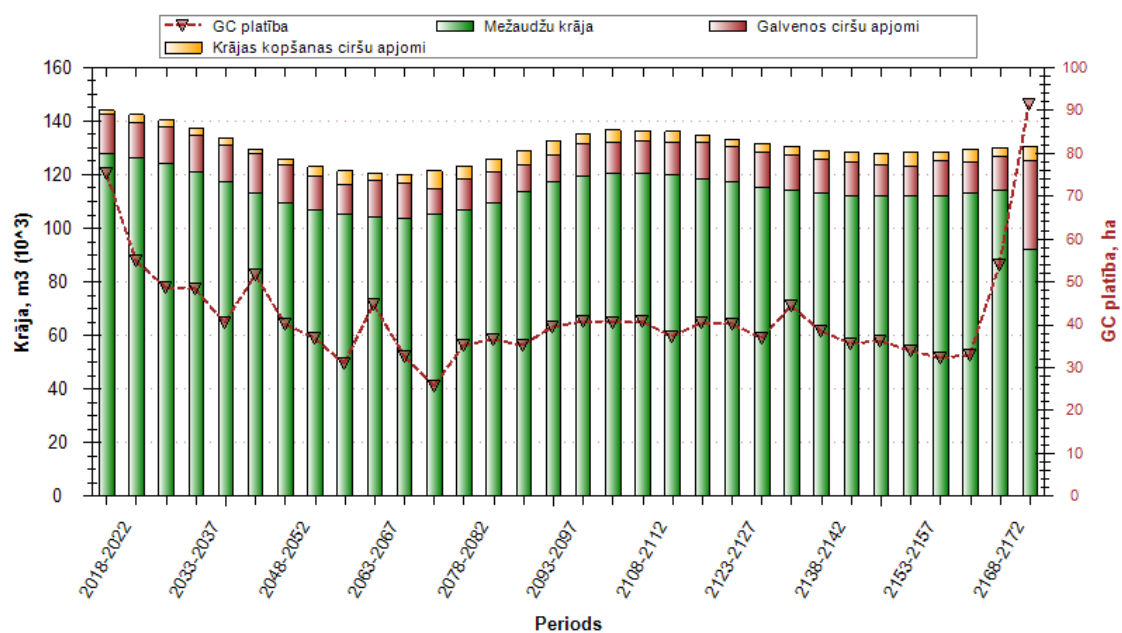
Prognozētie ciršanas apjomi pa sugām

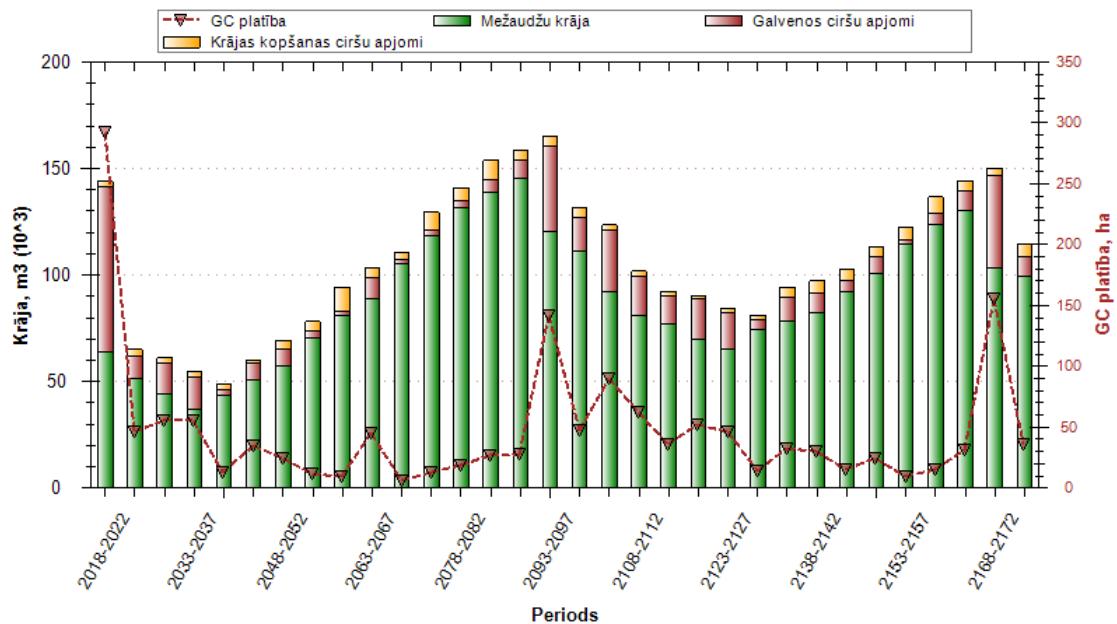
Prognozētā koksnes kopkrājas dinamika

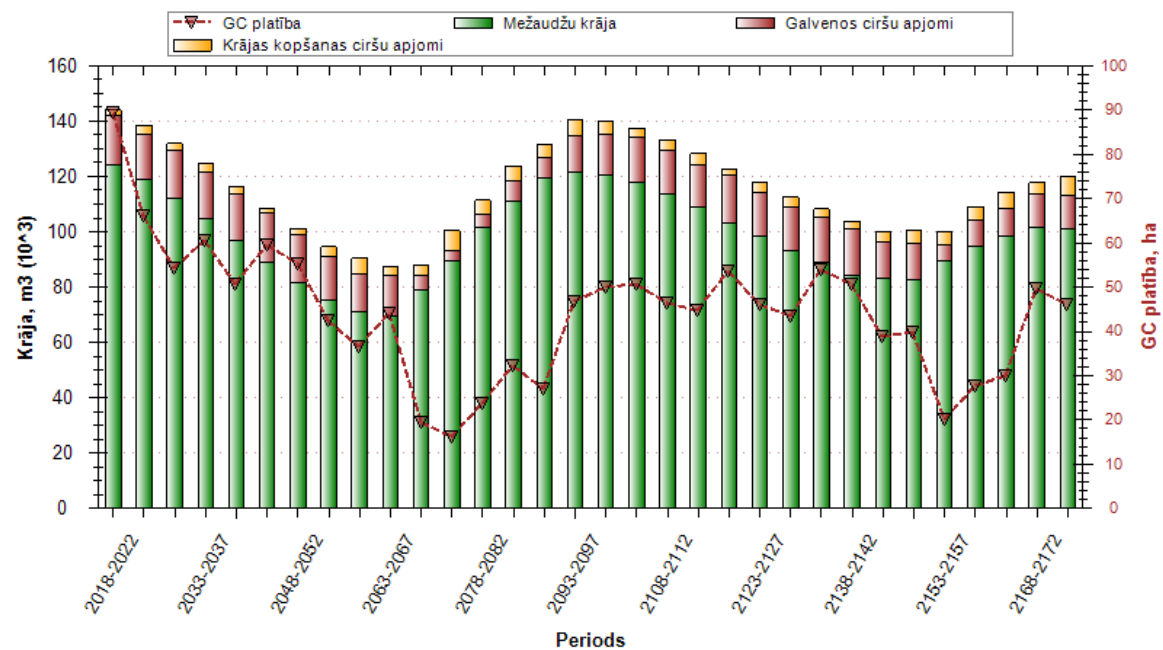
Prognozētā koksnes kopkrājas dinamika

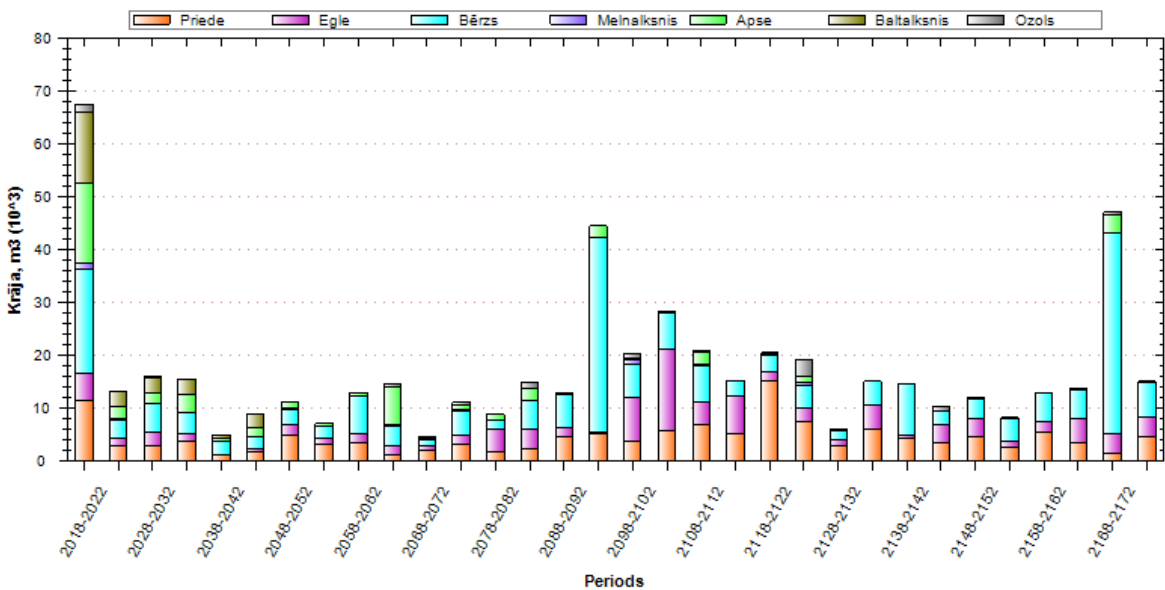
Prognozētā koksnes kopkrājas dinamika

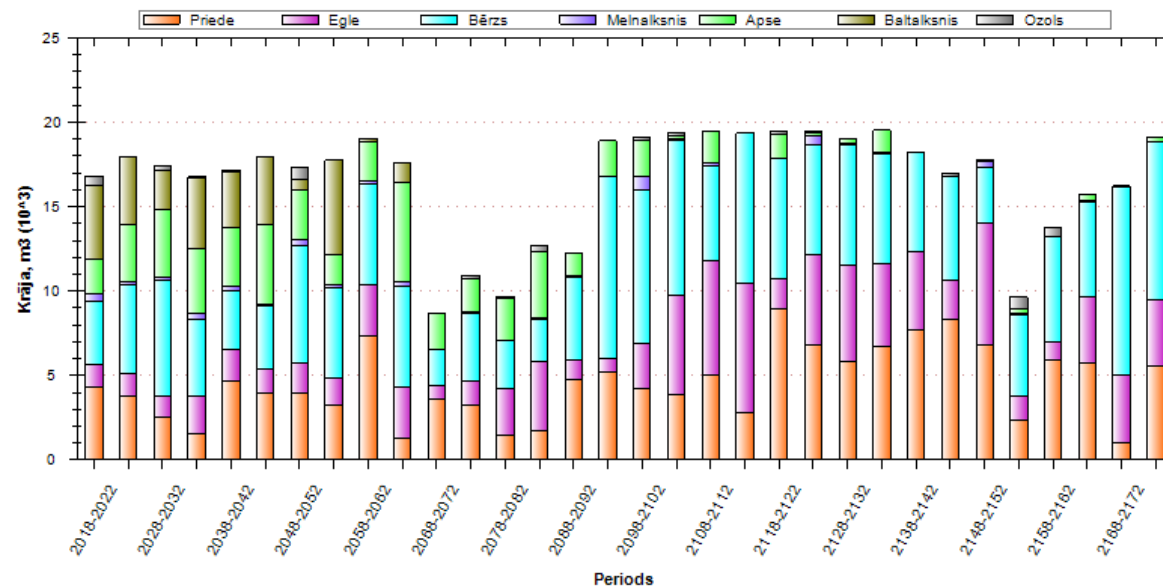
Prognozētā koksnes kopkrājas dinamika

Prognozētie ciršanas apjomi pa sugām

Prognozētie ciršanas apjomi pa sugām

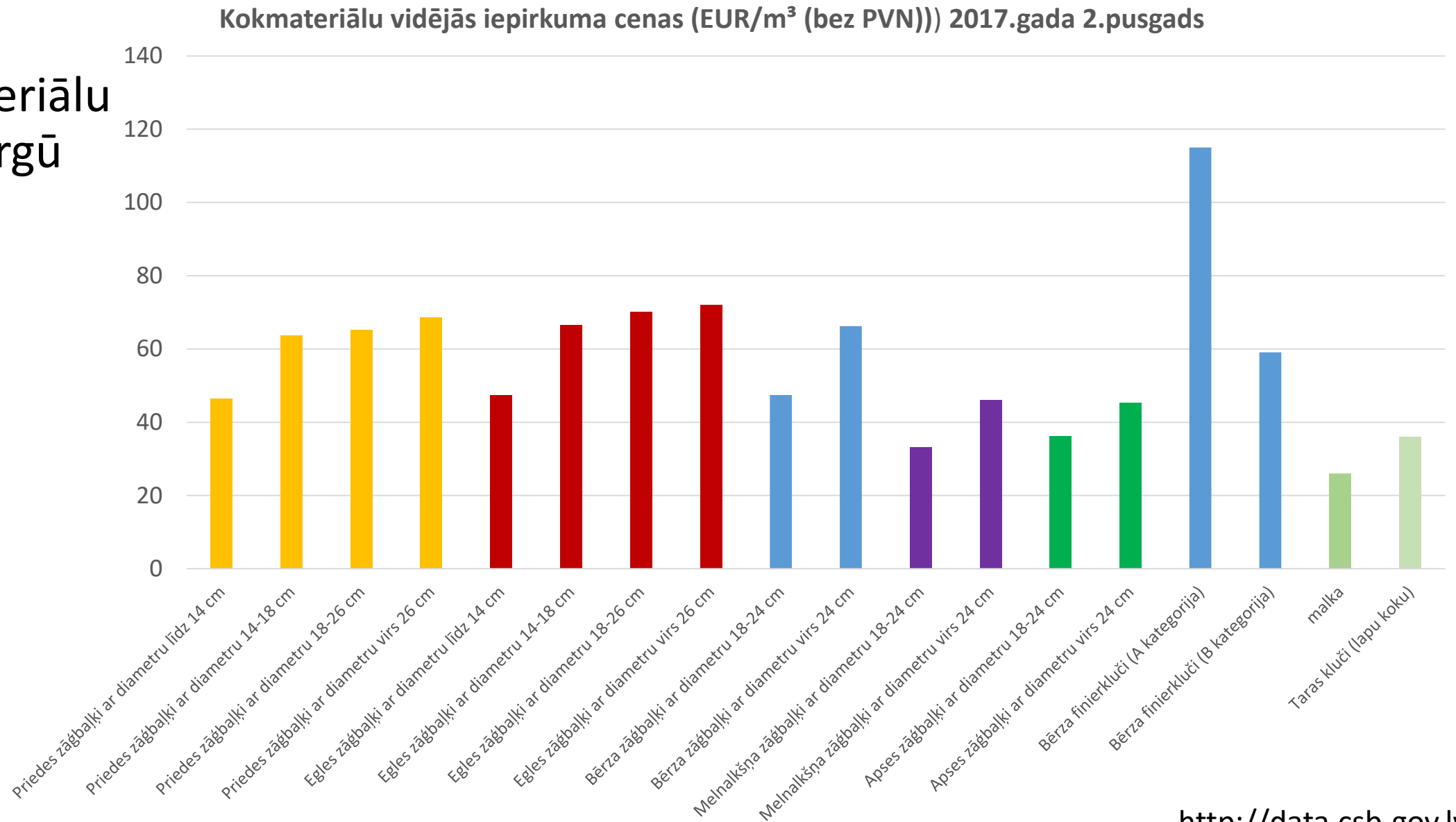

Finansu plūsmas plāns

Saimnieciskā darbība	Platība	Likvidā krāja	Ienākumi	Izdevumi
2018-2022				
Meža kopšana - jaunaudžu kopšana	70.8	0	0	22 655
Krājas kopšanas cirte - pēc šķērslaukuma	17.3	1 473	55 466	9 076
Kailcirte - pēc vecuma	73.4	14 441	682 539	57 765
Kailcirte - pēc caurmēra	1.7	337	21 658	1 346
Stādāmais materiāls	106.6	0	0	24 391
Atjaunošanas darbs	106.6	0	0	28 410
Jaunaudžu kopšana	106.6	0	0	33 144
Administratīvās izmaksas	678.5	0	0	24 119
Infrastruktūras izmaksas	678.5	0	0	29 988
Nekustamā īpašuma nodoklis	483.4	0	0	7 243
Medību saimniecības ieņēmumi	678.5	0	0	0
<i>Kubikmetra vērtība: 46.75 €/m3</i>		16 251	759 663	238 137
<i>Tīrie ienākumi: 521 526 €</i>				
2023-2027				
Meža kopšana - jaunaudžu kopšana	2.9	0	0	867
Krājas kopšanas cirte - pēc šķērslaukuma	34.4	3 175	125 470	19 560
Kailcirte - pēc vecuma	50.8	12 245	611 032	48 979
Kailcirte - pēc caurmēra	3.9	829	47 274	3 317
Stādāmais materiāls	54.7	0	0	10 732
Atjaunošanas darbs	54.7	0	0	13 690
Jaunaudžu kopšana	54.7	0	0	15 819
Administratīvās izmaksas	678.5	0	0	24 119
Infrastruktūras izmaksas	678.5	0	0	29 988
Nekustamā īpašuma nodoklis	408.6	0	0	6 254
Medību saimniecības ieņēmumi	678.5	0	0	0
<i>Kubikmetra vērtība: 48.24 €/m3</i>		16 249	783 776	173 325
<i>Tīrie ienākumi: 610 451 €</i>				
2028-2032				
Meža kopšana - jaunaudžu kopšana	2.5	0	0	898
Krājas kopšanas cirte - pēc šķērslaukuma	29.5	2 581	93 692	15 897
Kailcirte - pēc vecuma	46.4	13 044	573 123	52 177
Kailcirte - pēc caurmēra	2.1	618	40 487	2 472

Kas jāņem vērā plānojot meža apsaimniekošanu (1):

- Kokmateriālu cenas tirgū atšķiras

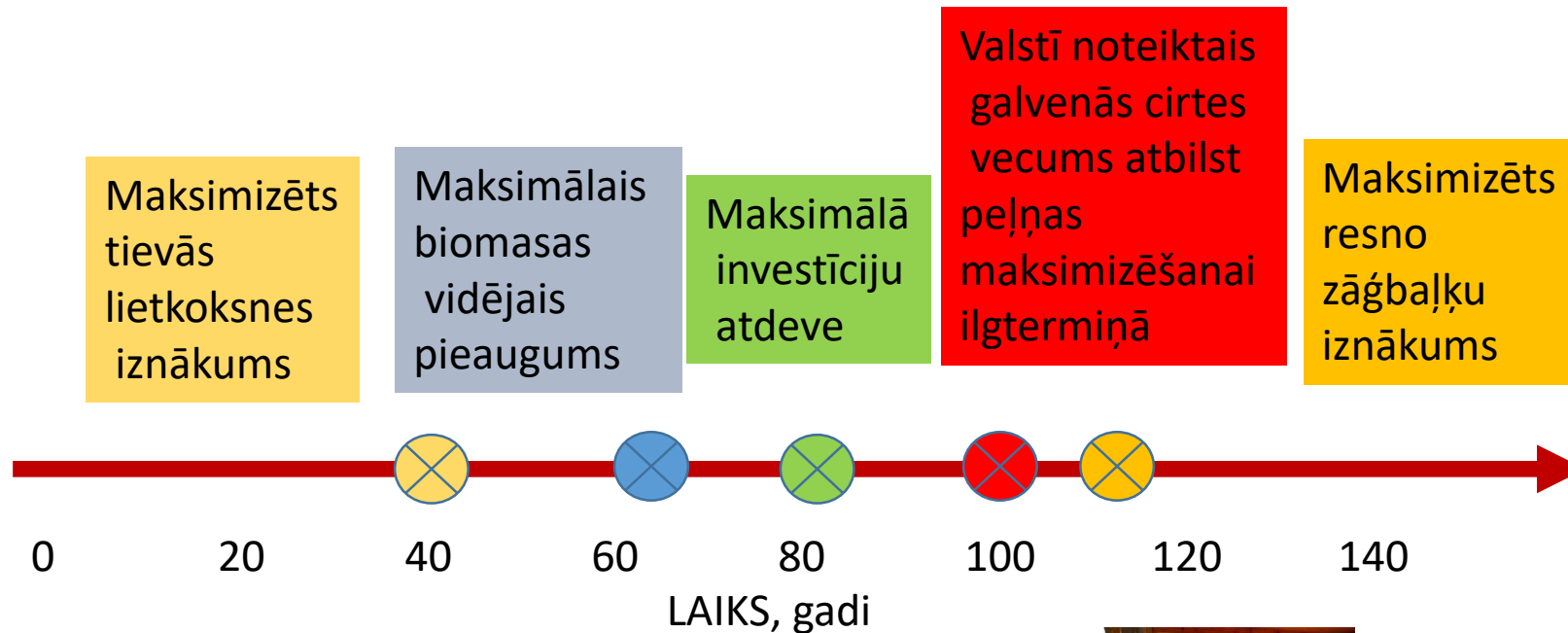
Kas jāņem vērā plānojot meža apsaimniekošanu(2):

- Dažādām koku sugām ražas novākšanas parametri (caurmērs un vecums) atšķiras

Suga	Bonitāte	Vecums, gadi		Caurmērs, cm
Priede	Ia	101	39	
Priede	I	101	35	
Priede	II	101	31	
Priede	III	101	27	
Priede	IV	121	99	
Priede	V	121	99	
Priede	VI	121	99	
Egle	Ia	81	31	
Egle	I	81	29	
Egle	II	81	29	
Egle	III	81	27	
Egle	IV	81	99	
Egle	V	81	99	
Egle	VI	81	99	
Bērzs	Ia	71	31	
Bērzs	I	71	27	
Bērzs	II	71	25	
Bērzs	III	71	22	
Bērzs	IV	51	99	
Bērzs	V	51	99	
Bērzs	VI	51	99	
Melnalksnis		71	99	
Apse		41	99	

Optimālais galvenās cirtes vecums, priede III bonitāte atkarībā no meža apsaimniekošanas mērķa

Kas jāņem vērā plānojot meža apsaimniekošanu (3):

- Vērtības pieaugums atkarīgs no augšanas apstākļiem (augšnes auglības, apgaismojuma, konkurences)

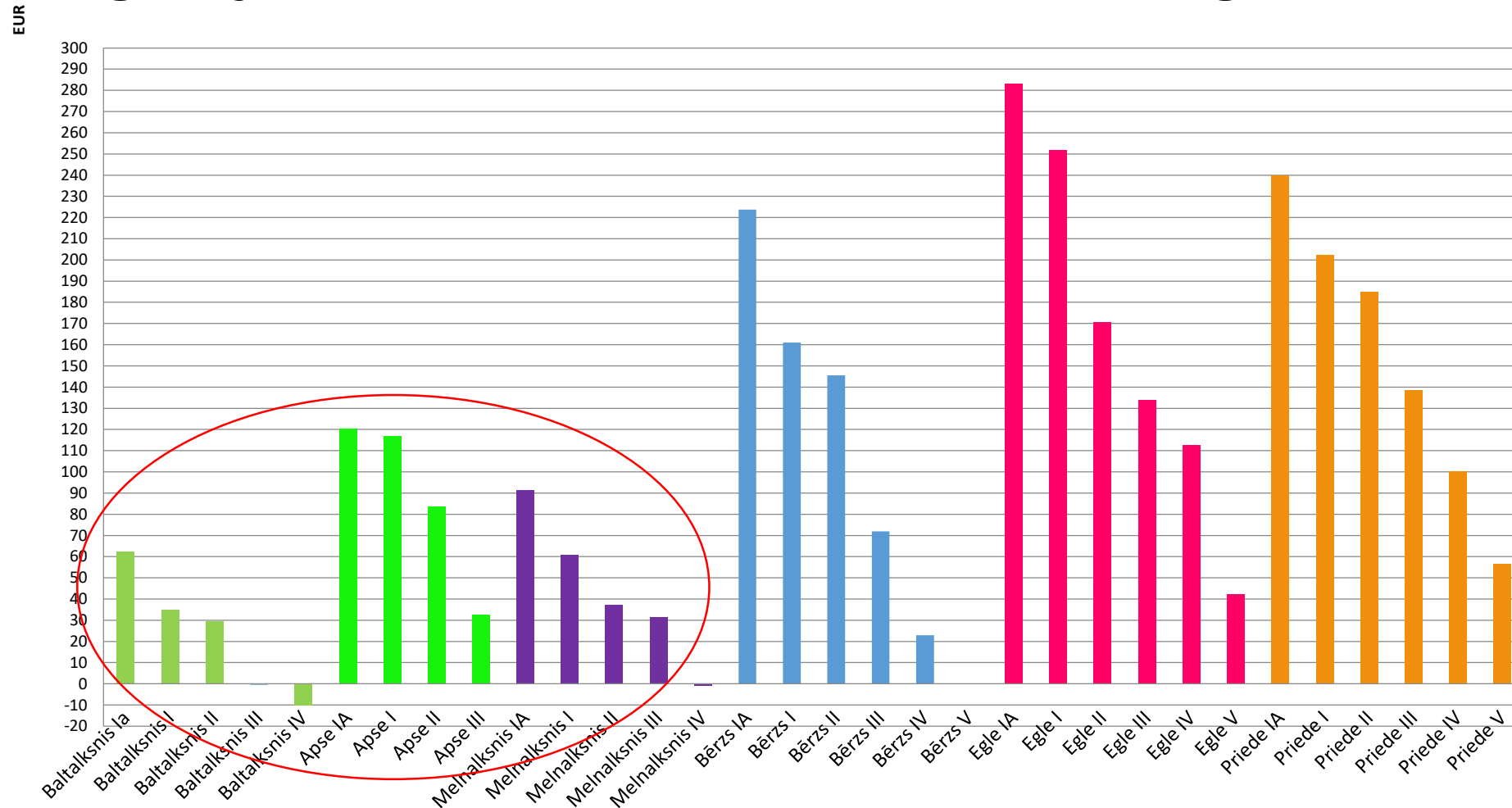
Ikgadējā izlīdzinātā meža rente, €/ha

Tips	Priede	Egle	Berzs	Melnalksnis	Apse	Baltalksnis	Ozols
1.Sils	178						
2.Mētrājs	221	219	114				
3.Lāns	317	263	150				
4.Damaksnis	372	334	175	91	101	48	304
5.Vēris	-12	348	176	87	141	51	320
6.Gārša		346	177	85	129	34	321
7.Grīnis	175						
8.Slapjais mētrājs	249	183	126				
9.Slapjais damaksnis	334	307	130	91	136	36	
10.Slapjais vēris	359	299	167	97	165	38	
11.Slapja gārša		289	165	105	131	33	
12.Purvājs	174		55				
14.Niedrājs	200	178	85	54	49	32	
15.Dumbrājs	201	257	92	84	21	33	
16.Liekņa			148	122			
17.Viršu ārenis	273						
18.Mētru ārenis	304	246	111				
19.Šaurlapju ārenis	339	301	144	105	97	31	
21.Platlapju ārenis	301	338	169	110	155	57	
22.Viršu kūdrenis	252		89				
23.Mētru kūdrenis	248	263	118				
24.Šaurlapju kūdrenis	337	286	155	87	109	32	
25.Platlapju kūdrenis	315	333	160	104	126	63	

Zemes izmantošanas efektivitāte

Ikgadējie tīrie ienākumi tīraudzēs, EUR/ha gadā

Latvijas
Lauksaimniecības
universitāte

Zemes izmantošanas efektivitāte 17 gadu vecās bērza audzēs

NEKOPTA AUDZE

KOPTA AUDZE

**Latvijā uzkrājušās
saimnieciski
mazvērtīgas
pieaugušo un
pāraugušo mīksto
lapu koku (Apse,
Baltalksnis) audzes
81.16milj.m³ 312.77 tk.
ha kopplatībā (10% no
meža zemju
kopplatības)**

LVMi Silava MSI dati

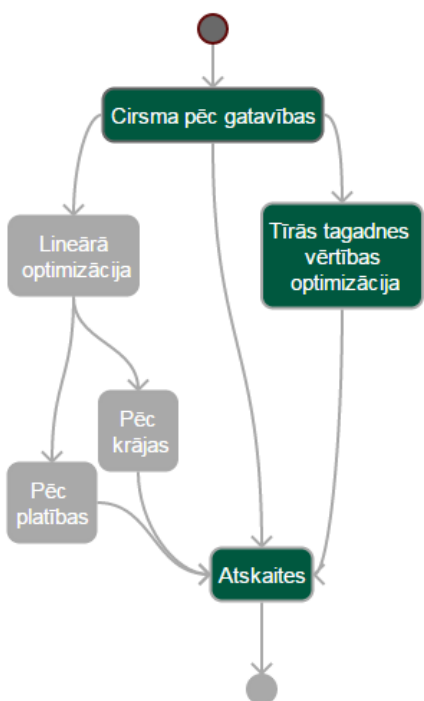
40 gadīgas
mežaudzes krāja 100
m³/ha
Meža rente 20
eur/ha gadā
Augošu koku vērtība
800 eur/ha

40 gadīgas mežaudzes
krāja 200 m³/ha
Meža rente 100
eur/ha gadā
Augošu koku vērtība
4000 eur/ha

MEŽA APSAIMNIEKOŠANAS PLĀNOŠANA

Sistēma ir realizētas vairākas metodes meža apsaimniekošanas plānu sastādīšanai. Kreisajā malā redzamā diagramma norāda aprēķinu veikšanas kārtību un nodrošina navigāciju starp dažādiem resursu vērtēšanas etapiem. Aprēķinu veikšana ir realizēta ar secīgiem soļiem, lai pārvietotos uz paralēli esošu zaru ir nepieciešams atgriezties pie tā vecāka elementa.

Diagrammas apzīmējumi

- Nepieejams etaps
- Aktīvs etaps
- Etaps kurā tiek veikti aprēķini
- Aprēķināts etaps

? - [Lietošanas instrukcija](#)

PALDIES PAR UZMANĪBU!